

A Sárvári Környezetvédő és Természetbarát Egyesület kiadványa

SZÉLERŐMŰ PARK A SZOMSZÉDUNKBAN

Folyamatosan helyezik üzembe az Ikervár környéki szél turbinákat. Egy-egy turbina névleges teljesítménye kettő megawatt, az Amundsen nevű erőműtelepen 13 szélkerék van, a Csoma II. telepen 4 turbina működik. A közelben járva láthatjuk, hogy jó szélben is van egy-két álló kerék, a teljes beüzemelés után is szükség lesz felügyeletre és karban tartásra. A szélenergia park névleges teljesítménye 34 megawatt megfelelő széljárás esetén, ezzel mintegy 45 ezer háztartás villanyáram ellátását biztosíthatja és kb. 30 ezer tonnával csökkenti hazánk évi széndioxid kibocsátását. Összehasonlításképpen: az új niki vízerőmű ötezer lakás energia igényét elégíti ki folyamatosan. Ma már Magyarországon 330 megawattnyi energiát termelhetünk a szél erejével, az örömben azonban ürmös is vegyül. Az

Ikerváron felépített G90-es turbinák külföldi (Gamesa) gyártmányúak, az egész erőműpark a

Foto: Bokor Ernő

spanyol Iberdrola Renovables nevű cég tulajdonában van. Így ők kapják az uniós és a magyar állami támogatásokat is.

Szerdahelyi Török Miklós

Klímatörvény a fenntartható társadalomért

A fenti címmel közösen szervezett országos konferenciát a Magyar Tudományos Akadémia Környezettudományi Elnöki Bizottsága és a Magyar Természetvédők Szövetsége, amelyre meghívót kapott egyesületünk is. A konferencián 2010. november 26-án Bokorné Csonka Judit elnök asszonnyal vettünk részt. A parlament a közeljövőben kíván foglalkozni a leendő klímátörvénnyel, de előtte kikéri a szakmai és civil fórumok véleményét is, ennek volt része ez a tanácskozás. A Föld történetében természetes folyamat az éghajlatváltozás, de ma már nem kérdéses, hogy ezek a változások felgyorsultak az emberi tevékenységek hatására. Nagyon sok okot sorolnak fel az elemzők, azonban az én véleményem szerint a felgyorsulás két alapvető problémára vezethető vissza: az egyik az emberiség lélekszámának hatványozott emelkedése, a másik a civilizációs igények pazarló, folyamatos növekedése. Minden következmény

(üvegházhatású gázok kibocsátásának emelkedése, savas esők, talajszennyezés, vízszennyezés, hulladék „termelés” stb.) e két okra vezethető vissza. Az emberi tevékenység közvetlen hatásai eltérítik a természetes folyamatokat, a klímaváltozás gyorsasága nehezíti az élő rendszerek alkalmazkodási lehetőségét. A tanácskozást az Akadémia főtitkára nyitotta meg, majd a Nemzetgazdasági Minisztérium energia- és klímaügyekért felelős államtitkára, Bencsik János politikusoktól ritka őszinteséggel beszélt Magyarország jövőjéről. (A politikában nem mindig szabad őszintének lenni, éppen egy éve a német államfőnek is emiatt kellett lemondania, mert újságírók előtt arról beszélt, hogy Afganisztánban a német katonák német érdekeket is védenek). A további előadások is megerősítették, hogy a jelenlegi gazdasági fejlődési irányok fenntarthatatlanok, mert a környezet eltartó képessége véges. 2005-ben 25%-al

„használtuk túl” a Föld javait, 2010-ben már másfél Földre lett volna szükségünk.

Nem lehet mindent a piacra bízni, mert a piac a jelenben „dolgozik” és optimalizál, de nem képes a jövő elvárásait önmagától figyelembe venni. A jövő érdekében nekünk kell a piac felé feltételeket szabni a fenntarthatóságért, ezt szolgálja a klímátörvény.

Ma Magyarországon a napi energia igény 85 kWh/fő amiből 5 kWh mennyiség a megújuló. A háztartások felhasználása az összes energia igény 40 %-át teszi ki. Mindez akkor, amikor három millió ember szegénységben él. Az egy irányba mutató szakmai előadások után a parlamenti pártok képviselői is hozzászóltak a témához. Nekem a jobbikos képviselő „hozzaállása” tetszett, aki elmondta, hogy tíz éve egy új zsúptetős tanyán él, amit vályogtégla építettek, a legnagyobb melegben sincs szüksége klíma használatára. Az én

A TARTALOMBÓL:

1. old. **SZÉLERŐMŰ PARK KLIMATÖRVÉNY A TÁRSADALOMÉRT**
2. old. **GYEMEKRAJZ PÁLYÁZAT GYALOGBÉKÁK**
3. old. **KOMPOSZTÁLÁS**
4. old. **SÁRVÁR VÁROS HULLADÉK GAZDÁLKODÁSA**
5. old. **ÁLLÓKÚT PROJEKT INTERJÚ VÖRÖS FERENCSEL**
6. old. **A ZÖKOLÓGIAI SZAKKÖR EDDIDI TEVÉKENYSÉGEI**
7. old. **SZERELMES TÁVASZ**
8. old. **GÓLYAFÉSZKEK SÁRVÁRON**
9. old. **SZÉNCINKE—AZ ÉV MADARA**
10. old. **A VÍZMINŐSÉG KÉRDÉSEIRŐL**
11. old. **VÁLSÁG UTÁN—MEGÚJHODÁS?**
12. old. **PÁLYÁZAT, REJTVÉNY**

személyes véleményem az, hogy azért nem tartható fent a jelenlegi gazdasági irány, mert nem a társadalmi szükségleteket elégíti ki, hanem a kiváltásosok tökefelhalmozását szolgálja.

El kell gondolkodnunk azon, hogy az emberiség jövője biztosan az amit Észak-Amerika kínál nekünk?

Nem lehet, hogy az egy zsákutca az emberiség történetében? Ennél még Magyarország is élhetőbb, óvjuk, védjük hazánkat a jövőnk érdekében!

Szerdahelyi Török Miklós
ökológus

GYERMEKRAJZ PÁLYÁZAT

FELHÍVÁS !

A SÁRVÁRI KÖRNYEZETVÉDŐ ÉS TERMÉSZETBARÁT EGYESÜLET
rajzpályázatot hirdet

„E r d e i k a l a n d”
címmel!

Ha kirándultál már az óvodáddal, iskoláddal, szüleiddel, vagy barátaiddal erdőn-
mezőn te is felfedezhetted mennyi érdekességet rejt a természet.

Sajnos vannak olyan emberek, akik nem becsülik a természet értékeit, rongálják,
pusztítják azokat.

Ha szeretsz rajzolni és neked is fontos, az erdőink-mezőink élővilága, vagy csak
valami érdekességet láttál a barangolásaid alatt rajzold le nekünk!

KATEGÓRIÁK: 1. Óvodás korcsoport (3-6 életév)

2. Kisiskolás korcsoport (1-4. osztály)

**KÉRÜNK, HOGY A RAJZOD HÁTOLDALÁN MINDENKÉPP SZEREPELJEN A NEVED,
MELYIK ÓVODÁBA, VAGY ISKOLÁBA JÁRSZ ÉS HOGY HÁNY ÉVES VAGY.**

A PÁLYÁZATOK LEADÁSI HATÁRIDEJE: 2011. augusztus 01.

Munkádat a következő címre küldheted:

**Sárospatai Környezetvédő és Természetbarát Egyesület
9600 Sárospatak, Tomori P. u. 14.**

**EREDMÉNYHIRDETÉS: Az V. Környezetvédelmi napon
2011. szeptember 18-án.**

„2011 Az erdők éve” – egy rajzoddal Véd meg te is!

GYALOGBÉKÁK - MENTSÜK MEG A BREKIKET!!!

HELYI AKTUÁLIS

Döbbenetes és gyomorfor-
gató látvány a Vadkert kör-
úton eltaposott békátömeg.
Ilyenkor az összes ásó és
levelibéka, unká, varan-
gyok, de még a góték, sza-
lamandrák is millió számra
indulnak a víz felé és pusztulnak el az autók kerekei
alatt. Ez látható a Vadkert
úton kívül a Temető utcán
is! Az út új, de nem épült
meg sem a védőkerítés, sem
a békaalagút, pedig mennyi
szakértő serteptért a ter-
vek körül.

Persze szervezhetnének

Foto: INTERNET

„vödörtaxit” – lelkes em-
berek összekapkodják a
szerelmes békucikat, átcipe-
lik őket a tavakhoz, -majd a
nász után vissza. Közben
énekeljük: Mama! Fogjál

nekem békát! Mert az olyan
széép!!! A természetvédel-
mi kár milliárdos nagyság-
rendű, de az alagutak és
kerítések megépítése – ak-
kor – olcsóbb lett volna.
Ausztriában már régóta
kötelező – nálunk még a
Fertő tónál sem épült meg,
de a „békataxi” működött.
Valamit tenni kéne! – ha
több lenne a brekkencs-
kevesebb a szúnyog!!! Ol-
csóbb a szúnyogirtás, keve-
sebb a mérgezés és esztétiku-
sabb a Táj.

Kiss Gáspár tanár

Cél: a komposztálás mindennapi rutinná váljon

A komposztálás kialakulása az emberiség fejlődésének évezredes homályába vész. A növénytermesztés és az állattartás kialakulásával párhuzamosan rengeteg szerves hulladék keletkezett. Az ember bizonyára igen gyorsan eltele a természettől a keletkező hulladékok hasznosításának ilyen formáját.

A komposztálás nem más, mint az elkülönítetten gyűjtött biohulladék ellenőrzött körülmények között, oxigén jelenlétében történő autotermikus és termofil biológiai lebontása, mikro- és makroorganizmusok segítségével.

Mielőtt a gyakorlatban nekiállnánk komposztálni, a következő előkészítő lépéseket kell megtennünk. A komposztáló ládát jó vízelvezetésű, árnyékos helyre kell helyezni. A gyorsabb lebomlás érdekében a komposztálóba kerülő anyagokat ajánlatos 5 cm-nél kisebb darabokra aprítani. Első lépésben a komposztálni kívánt alapanyagokat össze kell gyűjtenünk. Figyelniük kell arra, hogy idegen anyagot ne tartalmazzon. Idegen anyagok, melynek jelenléte nem kívánatos a komposztban, mert látványosan befolyásolják a komposzt optikai képét, hasznosítását. Például az üveg, műanyag, fém, gumi stb. Ennek szellemében összegyűjtött alapanyagok aprítása a következő feladatunk. Ezután következhet a komposztáló feltöltése. Fontos, hogy a komposztláda alja maga a föld legyen, melyre valamilyen durva anyagot (pl. faapríték) helyezünk, így biztosítva az alulról történő levegőzést. Erre rétegezzük a konyhából és a kertből kikerülő különböző fajtájú szerves hulladékokat. Figyelniük kell az optimális C (szén)/N (nitrogén) arányra, mely 25-30/1. Leegyszerűsített alapszabályként elmondható, hogy minél őrgebb, barnább és fásabb egy anyag, annál több szenet, minél frissebb, lédúsabb és zöldőbb, annál több nitrogént tartalmaz. Fontos odafigyelni a megfelelő nedvesség tartalomra, melynek 40-60 százalék közöt-

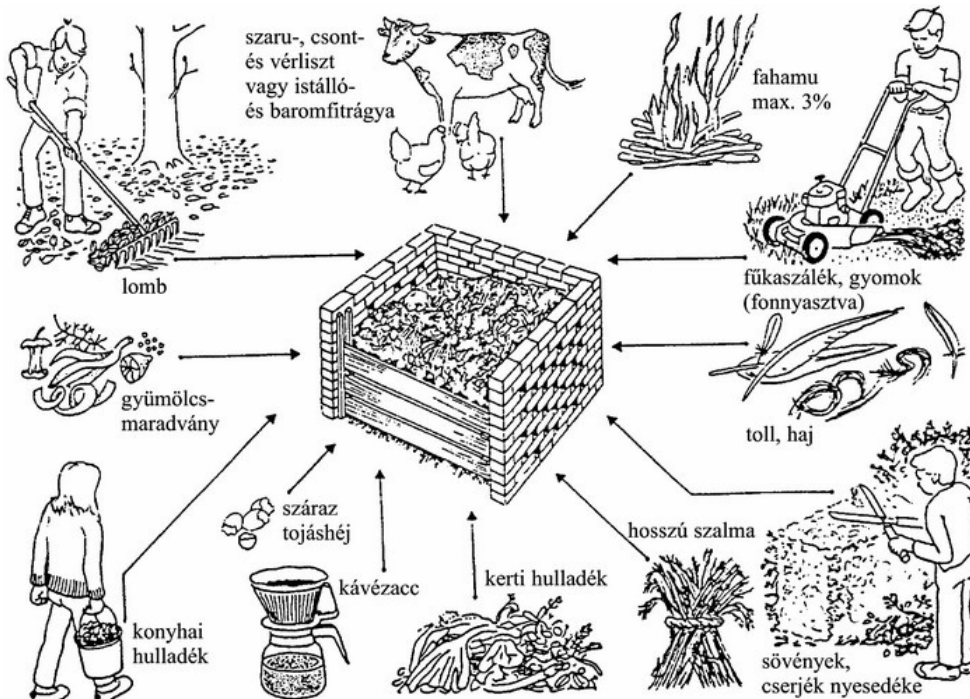
tinek kell lennie. Ezt a gyakorlatban az úgynevezett marokpróbával folyamatosan ellenőrizniük kell. Ennek lényege, hogy a kezükben vett komposztanyagot összenyomjuk és megfigyeljük a viselkedését. Ha a nedvesség tartalom optimális, az ujjaink között nem jön ki víz, de a komposzt összeáll. Ha túl száraz az anyag szétesik a tenyerünkben, ha túl nedves víz folyik ki az ujjaink között.

A komposztálási folyamatokban résztvevő aerob mikroorganizmusoknak nagy mennyiségű oxigénre van szüksége. Ez azt

um és gomba szaporodik el. A termofil lebontás miatt, ilyenkor a komposzt belseje 50-70 °C-ra melegszik fel. Ez a hőmérséklet nagyon értékes, mert ez vezet a komposzt higiénizálásához. A lebontást végző szervezetek 3-6 hét után befejezik tevékenységüket, a hőmérséklet lecsökken. Következik az átalakítási fázis, ahol a gombák veszik át a főszerepet. Megkezdődik a nitrát képződése, a komposzt anyaga összeesik. A felépítési fázisban számtalan apró állat jelenik meg a komposztban. Felaprítják, majd megemésztik, elkeve-

komposztálás egyik legnagyobb előnye, hogy az elszállításra kerülő lakossági szilárd hulladék mennyisége százalékos arányban kimutathatóan csökken. Ez a hulladékszállító jármű változó költségeinek csökkenését vonja maga után, hiszen kevesebb fordulóval lesz képes ugyanakkora területet ellátni. A kevesebb hulladék által a hulladéklerakókat tehermentesíteni is tudjuk. A másik nagy előnye a talajerőgazdálkodásban rejlik. Javul a talajok szerkezete, víz- és hőgazdálkodása, fokozódik a talajok mikrobiális aktivitása

Felhasználható alapanyagok a kiskerti komposztáláshoz

Forrás: www.tankonyvtar.hu/mezogazdasag/vedett-erzekeny-080906-189

jelent, hogy az alapanyagoknak olyan lazán kell állnia, annyi strukturáló anyagot kell tartalmaznia, hogy a levegő áramlás folyamatos legyen a prizma peremétől a magzónáig. Ilyen jó strukturáló alapanyagok a zöldhulladékok, a szalma és a fanyesedék. A mikro- és makroorganizmusok fontos szerepet töltenek be a komposztálás folyamatában. A komposztálás első fázisában (leépítés fázis) számtalan aerob baktéri-

rik és lazítják az anyagot. Az ásványi és szerves anyag összekeveredik, az anyag lassanként egységes lesz és megkezdődik a széntartalom növekedése következtében. Ez az úgynevezett friss komposzt (4-6 hónap). A záró szakasz az érési fázis. Megjelennek a földigiliszták is, melyek mészmirigyeik révén kalciumban is gazdagítják a humuszanyagot. Ekkor alakul ki az érett komposzt (8-12 hónap). A kiskerti

(talajélet), csökken az erózió, növeli a talajok tápanyag szolgáltató képességét, csökken a nitrát kimosódás veszélye, primer erőforrások (tőzeg) védelme és helyesítése. A komposztálás során az anyagban lévő kártevők és kórokozók elpusztulnak.

Ne feledjük: a komposztot rendszeresen ellenőrizni kell a fentiek függvényében! Jó komposztálást!

Czibók Tamás

SÁRVÁR VÁROS HULLADÉKGAZDÁLKODÁSA

HELYI,
AKTUÁLIS

Az önkormányzatok környezetvédelmi feladatai közül a települési hulladékgazdálkodás az egyik legjelentősebb terület. A hulladékokkal kapcsolatos tevékenységek szabályozására 2000-től jogszabályok sora lépett hatályba, amely a hulladékkezelés, nyilvántartás és adatszolgáltatás új rendszerét vezette be Magyarországon. A szigorú szabályozás célja, hogy érvényesüljenek a környezetkímélő hulladékgazdálkodás stratégiai elvei. Ezek a következők:

- a hulladékkezelés megelőzése illetve a keletkező hulladékok mennyiségének és veszélyességének csökkenése
- a keletkező hulladékok másodnyersanyagként illetve energiahordozóként történő hasznosítása
- a nem hasznosuló hulladékok környezetvédelmi követelményeket kielégítő ártalmatlanítása
- a hulladékok által elszennyezett területek rehabilitációja

Sárvár város közigazgatási területén a települési szilárd hulladékkezelési közszolgáltatói tevékenységet 2003. április 01.-től a Sárvári HUKÉ Kft. (9600 Sárvár, Ikervári u. 23.) látja el. E tevékenység keretében a Sárvári HUKÉ Kft végzi lakosságnál képződő szilárd hulladék rendszeres elszállítását, hulladékudvart működtet és a közterületen lévő hulladékgyűjtők rendszeres ürítését is elvégzi.

A lakossági szilárd hulladék szállítása a lakossági igények alapján heti egy illetve két alkalommal történik. A háztartásokban képződő hulladék mennyiségének függvényében a gyűjtőedényzet mérete 50 és 240 liter között változik. A lakótelepeken 1100 literes konténerekben történik a hulladék begyűjtése.

Az országos illetve a sárvári helyi hulladékgazdálkodási célok között a begyűjtött települési szilárd hulladékok lera-

kási arányainak csökkentése és a hulladékok újrahasznosítási arányának növelése szerepel.

Ezt a célt elsősorban a szelektíven gyűjtött hulladékok újrahasznosításával lehet megvalósítani. Sárváron a szelektív hulladékgyűjtésnek három formája került bevezetésre. A szelektív hulladék begyűjtésének mindhárom formáját a lakosság térítésmentesen veheti igénybe.

A város különböző pontjain **hulladékgyűjtő szigetek** működnek, ahol szelektív hulladékgyűjtő konténerekben 5 hulladékfrakció elkülönített gyűjtésére van lehetőség. Ezek a következők: fehér üveg, színes üveg, papír, fém, műanyag.

A hulladékgyűjtő szigetek kedveltek a lakosság körében. A begyűjtött szelektív hulladék tisztasága jónak mondható. Sajnos azonban még mindig vannak olyanok, akik nem rendeltetésüknek megfelelően használják a szelektív hulladékgyűjtő konténereket és vegyes kommunális hulladékot helyeznek el bennük.

2008-tól a Sárvári HUKÉ Kft, Sárvár város Önkormányzata és az ÖKO-Pannon Kht. összefogásával a város közterületeire az üveghulladékok elkülönített gyűjtése céljára 45 db konténer került, amelyeket a könnyebb tájékozódás érdekében feltűnő és egyértelmű matricázással lettek ellátva. Az akció eredményeképpen 2006-hoz viszonyítva több mint kétszeresére nőtt a Sárváron begyűjtött üveghulladékok mennyisége. Sajnos az üvegyűjtő konténerekre is igaz, hogy sok esetben nem a megfelelő célra használják őket, és háztartási vegyes hulladékkal szennyezik be az üveghulladékot.

2004. szeptemberétől a HUKÉ Kft. Ikervári úti telephelyén **hulladéklerakó udvar** működik. A hulladéklerakó udvarban a lakosság térítésmentesen helyezheti el a háztartásokban keletkező alábbi

hulladékokat:

- csomagolási hulladékok: papír-és italos kartondoboz, műanyag, fém, üveg

elektronikai hulladékok

veszélyes hulladékok (pl. használt sütőzsiradék, sütőolaj, lemerült szárazelemek, savas és lúgos akkumulátorok, fénycsővek, villanykörték)

A háztartásokban keletkező tiszta csomagolási hulladék szelektív gyűjtésére a Sárvári HUKÉ Kft. térítésmentesen biztosít **80 literes sárga színű emblémával ellátott kukát**. Ezt a szolgáltatást a HUKÉ Kft. ügyfélszolgálati irodájában lehet kérni. Ez a szolgáltatás főleg a családi házban lakók körében népszerű. Az emblémázott szelektív kukákban kizárólag az alábbi hulladékok gyűjthetők:

papírhulladékok, prospektusok, újságok, kisebb kartondobozok

italkartonok: tejes és gyümölcsleves dobozok

műanyag hulladékok: üdítős és ásványvizet palackok (PET palackok), kozmetikai és tisztítószerek flakonok, tejfölös, joghurtos, margarin dobozok

fém hulladékok: sörös, üdítős dobozok, konzervdobozok

A szelektív hulladékgyűjtés minél szélesebb körben történő terjedése csökkenti a lerakásra kerülő vegyes települési hulla-

dékok mennyiségét, és lehetőséget teremt az újrahasznosításra. A Sárvári HUKÉ Kft 2004-ben csatlakozott a szelektív hulladékgyűjtést országosan koordináló ÖKO-PANNON Kht. szervezéséhez, melynek keretében a szelektíven begyűjtött hulladék 100%-ban újrahasznosításra kerül.

A települési hulladékok kezelése önkormányzati feladat, amely azonban a lakosság aktív közreműködése nélkül nem valósítható meg. A környezettudatos magatartás mind széles körben történő elterjedése nagymértékben segítheti a város hulladékkezelésének javítását. Mindannyian tehetünk valamit a város tisztaságának és környezeti állapotának megóvása érdekében. Ehhez csak néhány alapvető dolgot kell megtennünk.

- hulladékot csak hulladékgyűjtő edényzetbe vagy hulladékudvarba helyezünk el

- ne dobjuk el a hulladékot az utcán, a parkokban vagy az erdőszélen

- minél nagyobb arányban törekedjünk a háztartásban képződő hulladékok szelektív gyűjtésére

- a szelektív gyűjtés céljára kihelyezett konténerbe a megfelelő hulladékfajtát helyezünk el

- a vegyes kommunális hulladékot ne a szelektív gyűjtésre kijelölt konténerbe helyezünk

Dr. Kulcsár László

**Műanyag nyílászárók, redőnyök
forgalmazása beépítéssel.**

Ingyenes felmérés és ajánlat készítése.

Kovács Tamás

Sárvár, Vitnyédi u. 3.

Mobil: 30-214-3418

Tel./Fax.: 95-320-803

e-mail: kotaarnyil@mail.globonet.hu

ÁLLÓ-KÚT PROJEKT (ELSŐ RÉSZ): Interjú Vörös Ferenc festőművésszel

Ruzsa Norbert, a Tinódi Gimnázium 9.A osztályos tanulója vagyok és a tatibányai Bárdos László Gimnázium által szervezett Diákbiológus és -környezetvédő Napokra készítettem projektet a sárvári Álló-kút rétegvízforrásról. Ennek kapcsán készítettem interjút Vörös Ferenc festőművésszel, aki gyermekkorában Sárváron élt és a családjának a forrástól nem messze volt kertesze.

Melyik az első élménye a forrással kapcsolatban, illetve vannak-e olyan élményei, amelyek kifejezetten a forrással kapcsolatosak?

A legelső személyes élményem az volt, hogy a forrás melletti kiépített úton, ami az országot mentén haladt, tanultam meg kerékpározni.

Mit tud arról, hogy mennyire volt fontos a forrás, mint ivóvízbázis a Sárvári Sári lakóinak? A helyiek is fogyasztották, vagy csak öntözésre, itásra használták?

Erről annyit tudok, hogy régen a kút nagyon nagy tiszteletnek örvendett, a víz a tisztaságot jelképezte. A környéken dolgozó parasztok, akik arattak,

burgonyát szedtek, ide jártak inni. A vízbe soha nem nyúltak bele koszos kézzel, csörgő korsót vagy kannát merítettek bele, úgy vették ki a vizet. Az édesapám is úgy engedett inni belőle, hogy poharat kellett kivinnem. A víz és környezete nagyon tiszta volt, holott nem

szetéhez nem közvetlen a kútból vették ki a vizet, egy árokrendszer volt kiépítve, amely a kútból elvezette a vizet, s onnan öntöztek.

Felmerült-e az Ön idejében az a probléma, hogy a vize nitrátos, tehát emberi fogyasztásra alkalmatlan?

Foto: Vígh Viktor

Víz mintavétel az állókútból

őrizte senki. Egy kereszt is állt a kútnál, ez is vonzotta az embereket. Nagyon fontosnak tartom, hogy a szüleim kerté-

Mint ahogy már elmondtam, a víz nagyon tiszta volt, a munkások ebből ittak, de volt olyan is, aki még haza is ebből

víz kultúra nagy megbecsülésnek örvendett, hogy úgy fogalmazzak, "kulturált víz volt". Mint ahogy már elmondtam, volt, aki innen vitte haza is a vizet. Én, mint Sárvár szülöttje, csak üdvözölni tudom az ötletet. Sárvár büszkesége lehetne a terület. Fontosnak tartom a környezetvédelmet, és örülök, hogy a fiatalok felfigyelnek erre.

Az interjú elkészítése után, március 22-én a víz világnapja alkalmából, az általános iskolásokból álló ökoszakkörrel terepgyakorlaton voltunk az Álló-kútnál. A forrásból egy részt mintát vettünk és gyorsan segítségével elemeztük a vizet, másrészt a forrás környékét sikerült a szeméttől megszabadítani. A projekt további eredményeiről a következő ZÖLDSÁRVÁRBA számolunk be.

Ruzsa Norbert

Tinódi Gimnázium

9.A osztályos tanulója

Foto: Vígh Viktor

Vörös Ferenc és Ruzsa Norbert

Az ökológia szakkör eddigi tevékenységei

DIÁKÉLET

Az őszi és a téli rossz idő nem kedvezett a terepi munkáknak, ezért a szakkör tagjainak igyekeztünk olyan elfoglaltságot találni, ami fedett helyen van és a kapcsolódik az eddigi tevékenységeinkhez.

Novemberben egy nagyon érdekes üzemlátogatáson voltunk Jákfán a Krajcár Kft-ben. A csomagolóanyagokat gyártó cég több éve komolyan foglalkozik a természetben könnyen lebomló, szénhidrát alapú csomagolók kutatásával. Az első biztató eredményeket a jövőben piacutatás, és pályázati forrásokból finanszírozott befektetések (gyártó gépsorok) követhetik

majd, mondta reményeit kifejezve Krajcár Zsolt az üzem tulajdonosa. A diákok nagy érdeklőssel járták végig az üzemet, amely a működése során is nagyon ügyel a környezetvédelemre.

Januárban és februárban a gimnáziumban voltak a szakkör órái. Az első alkalommal mikroszkópizáltunk. Először különböző "gyári" metszeteket néztünk meg: hámszövetet, házi légy lábát, békavért stb. Később mi magunk készítettük a látnivalókat: a Gyöngyös-patak iszapjában még télen is vadászhatunk egysejtűekre, a hajsza, vagy egy levél borszöveti nyúzata mindig sok érdekességet rejt.

Fotó: Bokor Ernő

ÜZEMPLÁTODATÁS A JÁKFAI KRAJCÁR KFT-BEN

Fotó: Bokor Ernő

A második alkalommal a prezentáció szerkesztés trükkjeivel ismerkedtek meg az általános iskolások. Az óra végén a fehér gólyáról készítettünk el egy prezentációt, amelynek része volt egy sárvári gólyafészkek térkép is.

Tavasszal az állóvíz vízminősítése és egy a Csónakázó-tó körüli tanösvényről szóló projektben segítenek a szakkörösök. Mindkét projekt az áprilisban szervezett tatabányai Diákbiológus és Környezetvédelmi napokra benevezett, a reál osztályos gimnazisták által prezentált dolgozat.

Vígh Viktor
biológia-földrajz szakos tanár

Szerelmes tavasz...

Romantika ide vagy oda: vannak realitások is. Kedvenc háziállataink szerelmi élete lényegesen több bonyodalommal jár, mint ahogyan őket az az első pillanatokban, nyöszörgő, kedves kis gombócként elképzelnénk. Így van ez kutyával és macskával egyaránt, hiszen a szerelem a dolog romantikus része, ám a szaporulat maga a valóság.

A tenyésztők nyilván máshogy látják – ám ott a romantikát a célzott párosítás, az eladható kölykök száma és

vagy kitől védenék az állatot? Az éhezéstől, a gazdátlanságtól, vagy tőlem, amiért felesleges szaporulatot engedtem megszületni? Felesleges? Tudom, hogy egyetlen egyed sem lehetne felesleges. Mégis azt kell mondanom, hogy van egy határ, ahol el fog fogyni a reálisan rájuk fordítható táplálék, élettér és nem utolsósorban a gondoskodás és szeretet. Merthogy a pénz se sok, de valahogy a szeretet se elég ahhoz, hogy a biológiai értelemben jól szaporodó fajokat –

után utcákon, napokon át koslatva. A legtöbb baleset így esik. Autó, vonat, másik kutya, másik kandúr: harapások, karmolások, csonttörések, fertőzött sebek, fekete zsákok. Állatvédelmi, közigazgatási szempontból is óriási veszély.

A reális lehetőség a szaporodás szabályozása. A mai technika tárháza óriási. Vannak fogamzásgátlók: ha máshonnan nem, de az emberi gyakorlatból tudjuk, nem mellékhatás nélkül. Kevés csúnyább szót találhat a nyelvünk

tulajdonsága nem vész el, pusztán szaporodási képessége. Nőstényeknél ez hasüregi műtét, hímeknél sokkal egyszerűbb technikai megoldás.

Babonák, tévhitek sokasága csoportosul a téma köré. Legalább egyszer legyenek kölykei! Teljesen téves felfogás. Kimutatott és sok ezer példa alapján kimondható az, hogy a még nem szült nőstények ivartalanítása után az emlődaganatok megjelenési esélye lényegesen kisebb, mint azoké a társaké, akik nem esnek át a műtéten. A legalább egy ellésen átesettek majd megoperáltak esélyei is kisebbek az emlődaganat kialakulására, ám ez az eltérés lényegesen kisebb az előzőeknél. A hímek sem veszítenek karakterükből annyit, mint a babonák mondják: ám a számszerű adatok lényegesen hosszabb életet ígérnek.

A legtöbbet az elhízást emlegetik. Szögezzük le: hízni kajától lehet! Tény, hogy az ivartalanított állat táplálék igénye kevesebb, hiszen nem szerelmes heteken át étlen és szomjan, nem szopják a tejcskáját évente kétszer úgy hatannyolcan. Tehát másképp kell táplálni. Nem az ivartalanításról híznak el, hanem a tévesen értelmezett szeretettől, amit a gazdi ennivalóval akar megvásárolni tőlük. A gazdi, akinek lelkiismeret furdalása van, amiért ezt tette – tetette vele, kompenzálni akar a jutalomfalatokkal. És a végén neki lesz igaza: nézd, mi lett belőle, egy töltött zokni!

Nem csak én látom így, hanem a világon mindenki, aki reális állatvédelemmel foglalkozik: a szaporodást és annak minden káros-kóros következményét szabályozni kell! Mai technikai tudásunk szerint ennek kivitelezhető és megfizethető megoldása minden kritikája mellett is a műtéti megoldás.

Ne döntsünk azonnal. Beszéljük meg az érveket és ellenérveket. De legalább beszéljük meg, valaki valakit győzzön meg az igazáról! Keresünk szakembert és beszéljünk róla!

Dr Kereszty Gábor
állatorvos

Foto: Czibók Tamás

minősége, az utódok kiállítási eredményei helyettesítik.

A hobby állattartók számára a terhek maradnak. Ezen terhek egyik része a szaporulat: mit tegyek egy rakás kis keverékkel, kinek ajándékozam el a rettenetesen telített piacon, jó helyre kerülnek-e, keressem-e az állatvédőket? De hát az állatvédők mitől

így a kutyát és a macskát – korlátozatlan szaporulatával gondolja az ember.

A kegyetlen, de reális lehetőség a szaporodás szabályozása. Nem tehetjük másként. De nem csak a szaporulat miatt, hanem az oly romantikus szerelmi élet veszélyei miatt sem. A legdurvább jelenség a csavargás: szerelmünk

annál, hogy magzatelhajtás. Orvosiilag mégis hasznos dolog lehet a nem kíván szaporulat kivédésére. Itt sem mellékhatások nélkül. A világ elterjedt gyakorlata, még ha lelkünkben kritizálható is a gondolat, a műtéti fogamzásgátlás, azaz az ivartalanítás. Rossz szó, hiszen az állat ivara és számos arra jellemző

BOCSKAI ÚT.**BŐRDISZMŰ*****KERESSÜNK FÉSZKEKET!***

**Sárvár területén legalább 4 darab gólyafészek található.
Ebből három lakott, egy ember által lerombolt és újra
felépített gólyafészek.**

**A fehér gólya (*Ciconia ciconia*) Magyarországon fokozottan védett madár.
Fotópályázatunk célja, hogy a Sárvár és környékén található gólyafészkeket feltérképezzük,
és a gólyák életét nyomonkövessük a lakossággal együtt.**

Erre szeretnénk buzdítani a gyermekeket és a felnőtteket egyaránt.

VÁRKERÜLETI ÓVODA**FÉSZEK PÓTLÁS****Lakossághoz**

**Védjük együtt a környezetet és a természetet!
A Sárvári Környezetvédő és Természetbarát Egyesület
felhívja a sárvári lakosok figyelmét, hogy jelzéssel élhet-
nek egyesületünk felé,
környezeti és természeti károkról.
A bejelentéseket bizalmasan kezeljük.
Elérhetőségeink:**

**E-mail: zoldsarvar@airplanet.hu
Tel: 06-70/560-2903**

ZSOLDOS ISTVÁN***KÜLSŐ******HOMLOKZATI******HŐSZIGETELÉS******ÁLLVÁNYOZÁSSAL******06 70 944 3455***

Széncinege (*Parus major*) az év madara

ÁLLATVÉDELEM

Eurázsiai és észak-afrikai elterjedésű. A cinkének rengeteg faja él, az ősapók is közeli rokonaik. Legcsodásabban Móra Ferenc örökítette meg verseiben és történeteiben. Megjelenésével gyógyí-

helyet a testvéreiknek. A stigli-cék, (tengelicék) verebek, csuszkák csatlakoznak csapatukhoz, az erős és erőszakos meggyvágóktól félnek, átadják az etetőt, de „felháborodott” csicsergéssel tiltakoznak. Ha

Költhet postaládában, csőben, kerítésoszlopban, a fa üregében, még a vasúti rámpa rúdjaiban is. Az idősebb madarak a főnökök, elfoglalt területüket (0,2-1 hektár) minden áron védik. A tojó egyedül építke-

dálatos látvány, ahogy a csöppnyi madárka a rengeteg tojást, később a fiókákat takarja, védi. Csak a tojó kotlik, 13-15 napig, ha elhagyja a fészket, bepólyálja a finom szőrökkel az utódokat. A fiókák 20-22 nap múlva röpkések -, de addig-a szülők napi átlagban 360 alkalommal etetnek, 2-3 rovar, pókot-több tízezret. Ha cinkék laknak a gyümölcsösben nem kell és nem szabad rovarölővel permetezni, ők dolgoznak.

Táplálkozás: mindenféle fajta és méretű hernyó, bagoly-lepkék (mocsos pajor) az össze pókfajta, nagyobb szúnyogok, apró csigák. Télen a bogarakat, különféle tetveket, magvakat is fogyaszt. Feltétlenül etessük! A tojásból, fiókából sok elpusztul az erdei sikló, menyét, a nagy pele és a házi macska miatt. Egy része télen vándorol, Itália, vagy Lengyelország felé, de Gyöngyösön, Svájcban gyűrűzött madarakat hálózta.

Védjük! Értéke: 2000Ft. Építünk neki odút, hektáronként 4-6 db, és rendszeresen etessük: tőkmag, napraforgó, dióbél, nyers, sötét zsírszalonna, faggyú, - a főzési nyesedék megmenti az éhezéstől, pusztulástól.

„Nekünk kicsit ér a kicsi csűr, nekik az életük!”

Kiss Gáspár

Foto: INTERNET

totta a „torokgyík=diftéria” betegséget, elűzte a telet és meghozta a tavaszt. A tölgyest, fenyvest, égerest, a parkokat, kertet kedveli, télen csapatokba verődik az etetők körül. Óvatos, szelíd és nagyon udvarias madárka. Mindig csak egy repül az etetőbe, felkap egy falatkát, kiröppen és átadja a

egyikük telt etetőt talál, azonnal hívja a többieket az olajos mag (napraforgó, tőkmag) szalonna (se fűszer, se sós ne legyen!) a legjobb! Az odvas fák fogyasztása miatt egyre több mesterséges, csak 32 mm-es bejárónyílású fészekre van szüksége, a nagyobb bejáratot erősebb madarak foglalják el (veréb).

zik: gyökérrel, fűszállal, mohával, szőrrel, puha anyaggal bélelve. A kvasz kutyák levedlett, puha bundájáért megszűröl is eljönnek. Már áprilisban költ, igazi nagy család, átlag 10 fióka repül ki, de 13 „gyermeket” is megfigyeltek. Júniusban, a második generáció átlagosan 7 csemete. Cso-

A Sárvári Környezetvédő és Természetbarát Egyesület KÖRNYEZETVÉDELMI VERSENYT hirdet általános iskola felső tagozatosai számára.

A verseny helye: Sárvár, Csónakázó-tó

A verseny ideje: 2011. június 4. 10 óra

A nevezés határideje: 2011. május 15.

Az iskoláktól négyfős csapatok jelentkezését várjuk, akik elméleti és gyakorlati feladatokban mérik össze erejüket. Egy intézményből több csapat is jelentkezhet.

Kérjük, hogy a csapatok a verseny jellegéhez illő csapatnévvel készüljenek.

A verseny témakörei: környezettudatosság, szelektív hulladékgyűjtés, alternatív energiák, egészséges életmód, természetvédelem, tudatos vásárlás.

Jelentkezni lehet:

Tel: 06 70 560 2903 vagy a zoldsarvar@airplanet.hu web oldalon

Vízminőséget veszélyeztető tevékenységek visszaszorítása

ÉLETMÓD

A közelmúlt vörösiszap katasztrófája is aktualitást adott annak a környezetvédelmi szakmai konferenciának, amely február elején volt Budapesten. A magyar EU-elnökség kifelé is mutatni akarja, hogy a környezetvédelem súlyponti kérdés a politikában, ennek köszönhetően nagyon illusztris helyen, a Parlament Vadásztermében volt a tanácskozás. Egyesületünk elismertségét mutatja, hogy mi is meghívót kaptunk a szakmai konzultációra.

A találkozó fő szervezője az Országgyűlés Fenntartható fejlődés bizottsága volt. Bevezetőjében Turi-Kovács Béla egykori miniszter elmondta, hogy felgyorsultak a politikai változások, viszont a gazdasági és környezetvédelmi területen ez sokkal lassabban megy végbe. Gondot okoz az is, hogy a médiát csak tragédiák és botrányok idején érdekli a környezetvédelem. Magyarország az EU-ba értékeket vitt be a vízgazdálkodás és a vízminőség területén, annak ellenére, hogy alvizi ország vagyunk. Felszíni vizeink állapota jó, felszín alatti vizekben gazdagok vagyunk, gyógyvizeink egyedülállóak. Az 1970-es években elkezdtük a Balaton vízminőségét javítani, majd a Tisza került előtérbe. Az 1980-as években Európa második vízminőség-bírság rendszerét vezettük be. Az ezredforduló után (részben a rendszeres árvizek hatására) elkészült az Új Vásárhelyi Elv, amely az EU legnagyobb ártéri vízrendezési terve (egyenlőre kevés valósult meg belőle).

Nálunk szerencsére még van mit megvédeni, erőfeszítéseink hatására javult a Balaton vízminősége és a Tisza is kiheverte a ciánszennyezést. A vizeinket veszélyeztető kockázatok közül hármat részletesen is megbeszéltünk. A cianidos ércfeldolgozás kockázatával foglalkoztunk leg részletesebben.

Az Aurul RT 1999 májusában kezdte meg a bányászatot majd az ércfeldolgozást és nyolc hónap múlva (2000 január 30-án) megtörtént a tragédia, megmérgezték a Tiszát. A ciánömlés után két hónappal 2000 márciusában Borsbányánál nehézfém került a Felső-Tiszába. Magyarországon is hat helyre adtak ki ércikutatási engedélyt, azonban 2010 januárjától nálunk törvényileg tiltott a cianidos technológia és ezt szeretnénk elérni egész Európára is. Már jelenleg is probléma, de külön-

katasztrófa és tanulságai voltak. Nagyon fontos következtetés volt, hogy a lakosságnak tudnia kell arról, hogy közvetlen környezetében milyen veszélygócok vannak. Ez ma Magyarországon szinte csak Paks környékén ismert. Az előrejelzés (sziréna rendszer) is csak itt működik. Az állam is követett el hibákat, nem minősítette veszélyes hulladéknak a vörösiszapot, hanem „csak” meddőhányóként tartotta nyilván. A MAL RT vezérigazgatója vette a bátorságot és jelen volt a tanácskozás második részében. Elmondta, hogy a

lő üzemi ellenőrzés nagyon ritkán hoz olyan eredményt, amely miatt a termelést csökkentik vagy felfüggesztik. Az állam felelőssége alól itt sem bújhatott volna ki, a hatósági ellenőrzés csak „papíron” létezett. A polgárai biztonságáért felelős államnak bünbakok keresése helyett, azt is vizsgálnia kellene, hogy az utóbbi 10-15 évben milyen mértékben építette le az ellenőrző hatóságok személyi és tárgyi feltételeit.

Szerdahelyi Török Miklós
ökológus

Foto: Bokor Ernő

sen a jövőben jelenthetnek nagy kockázatot az iparszerű óriás sertéstelepek környezeti hatásai. A szaghatások mellett a legnagyobb környezeti terhelést a keletkező hígtrágya jelenti. A nagy sertéshizlaló országok (Dánia, Hollandia) „túlterheltek”, szívesen helyeznék át környezetromboló tevékenységüket keletre. Védekeznünk kell a magyar sertés hizlalási hagyományoktól teljesen idegen technológiák ellen.

A harmadik téma természetesen a vörösiszap-

gátszakadás előtt néhány órával is ellenőrzést végeztek és nem tapasztaltak rendellenességet.

E sorok írója hozzászólásában éppen erre hivatkozott, hogy egy saját tevékenységet felügye-

HONLAPUNK:
zoldsarvar@airplanet.hu
TELEFONSZÁMUNK:
06 70 5602903

MOLNÁR ÉS TÁRSAI BT.

06 / 70 / 336 5810

**FA NYÍLÁSZÁRÓK GYÁRTÁSA ÉS FORGALMAZÁSA
KIVÁLÓ MINŐSÉGBEN ÉS PONTOS HATÁRÍDŐVEL.**

www.nyugatablak.hu

MEGBÍZHATÓ REFERENCIÁKI

VÁLSÁG UTÁN — MEGÚJHODÁS ?

Egészen bizonyosnak látszik, hogy nemsokára vége lesz annak az életmódnak, amelyet a fejlett országokban ma még természetesnek veszünk. A fogyasztói társadalom feltételei, hogy az üzletekben, nagy bevásárló központokban roskadoznak a polcok az irdatlan mennyiségű és választékban gazdag áruválasztéktól. A piac integrációja ezeket a lehetőségeket tovább növeli, szinte nyüzsgés az élet. Ugyanakkor az elmaradottabb, szegényebb országokban a realitás mást mutat a színpadok mögött.

Válságok mindig is voltak, egészen nagy hatalmak és birodalmak sorban tűntek el a történelmi színpadról. Babilontól, Rómától a modern brit birodalomig szinte periodikusan és rotációszerűen ismétlődtek, csupán a válság mélysége lehet változó. A mostanit nevezhetjük ököválságnak, az első amely az egész földkerekségre, az országok gazdaságára, bankokra és egyáltalán minden élőlényre, növényre, állatra de legfőképpen az emberekre hat ki. Bajban van e Föld, bajban vagyunk mindannyian, fel kell ébrednünk a materialista életvitel hipnózisából és meg kell találni a kivezető utat. Mielőtt tisztázni kezdeném globális bajainkat, elmondható, hogy e Földön minden összefügg, minden egyébbel (ezt hosszú lenne részleteibe kifejteni). Tény, hogy nem lehet egy szép virágot letépni anélkül, hogy egy csillagot meg ne zavarnánk. Itt és most ez úgy szól, hogy mivel továbbra is irtják az őserdőket (pl: Brazília) és általában az erdőket, felborul az időjárás az esőzés rendje. Az utóbbi években katasztrofális ár- és belvizek (különféle erejű cunamik) sújtják az egyes országokat.

Olvad a jég a sarkvidéken,

emelkednek a tengerszintek, ennek következménye lehet, hogy egyes földrészeket elnyel a víz. Saját bőrünkön érezzük, hogy összekeveredtek az évszakok, kiszámíthatatlan az időjárás, egy esetleges rendbontó zivatar, az ország, az ország akár egyévi termését megtízsedelheti. Mindezek a klímaváltozás következményei.

Folytatva a sort a természet törvényeinek semmibe vételéről, szakmailag tudott dolog: hogy egyre vékonyodik és elsilányodnak a termőföldek, csökken a hozama, miközben a Föld lakossága egyre csak szaporodik. Milliószámba pusztulnak a hasznos rovarok – a méhek – hivatkozással a rovarirtó kemikáliákra, pedig sokkal többet ártanak az elektro-szmozgok, amiktől megzavarodnak a méhek kis lokátorai és nem találják vissza a kaptárakba, elpusztulnak. Einstein, aki nem volt biológus már közel 100 éve leírta, hogyha a méhek elvesznek, az emberiségnek 7 éve van még hátra ezen a Földön. Ehhez tudni kell, hogy a hasznuk nem csak a méz, a virágpórá, a propolisz, a méhpempő stb., hanem sokkal inkább ennél a valamivel több mint 100 növénynek a beporzása, amely növényi táplálékainkat képezi.

Nagyobb városainkban elsősorban a motorizáció – követkampányaként – erősen fogatkozik a levegő oxigén tartalma, beáll az „üvegházhatás”, a sok hajtógáztól megsérül az oxigén-sátor. Tengerszintben a folyamatos szennyezés miatt egyre csökken az élőlény állomány. Aggasztóan fogy és drágul az olaj és a gáz. Közvetlen környezetünket is szándékosan és brutálisan lépten-nyomon pusztítjuk. Régebben úgy tudtuk, hogy a Föld mindörökkön-örökké korlátlanul és olcsón szállítja az élelmiszereket, az energiahordoz-

zókat és még hosszú a sor. Az ember nem a természet ura, hanem a természet része, éppúgy mint a többi élőlény. Ma pedig részese vagyunk, az a dolgunk, hogy együttműködjünk vele, ne próbáljuk legyőzni (mint korábban egyes biológusok). Talán a mostani öko-válság célja és haszna lehet, hogy megalkot egy megvilágosodott civilizációt és a természet tisztelésére kényszeríti az emberiséget.

Az lenne jó, ha felébrednénk az olyan tömeghipnózisból, ami a fogyasztói társadalmat emeli egekbe, ahol minden az árurol és a pénzről szól. A technika istenítése, a sok gépjármű, a számtalan elektronika, a fellelhető nyersanyagok nyaklók nélküli fogyasztása nyilván a modern életvitelt predesztinálja. De ne felejtsük, hogy Gaia Földistennő a termésmítosz ősanja, az emberi rablógazdálkodást súlyosan bünteti. Alaptalan váddal illet az, aki azt olvassa ki soraimból: technikaellenes és maradi a gondolkodásom. Írásomat az utókor felé szánom, az utódok élete vagy nemléte, jövőjük forog kockán. Sajnálatos, hogy magánéletünkben többnyire korunk passzív tanúi és elszennvedői, de másrésztől így- vagy úgy alkotói is vagyunk.

Horváth Árpád

Schimmer Lajos
Üvegezés
képkerekezés
hő- és
hangszigetelt
üveg készítése.
Batthyány u 34.
Telefon.:
30-594-7583

HUZATSZABÁLYOZÁS
FELSŐFOKON !

CSOMAGOLÓ-
ANYAG IPARI
VÁLLALKOZÁS
Tel./fax.:
95 /360-060,
30/9948-554

Penészesmentesítés véglegesen!

WWW.PENESZIRTOK.HU

SIMON ATTILA

Sárvár Csallóköz 19. Tel: 06 70 –325-5715

EGYESÜLETÜNK FŐ TÁMOGATÓI:

- SÁRVÁR VÍZ KFT.
- NÉNETH FERENC

KÖSZÖNJÜK!

ZÖLDSÁRVÁR

Kiadja:

Sárospatai Környezetvédelmi és
Természetbarát Egyesület
9600 Sárospatak, Tomori Pál u.14.

Felelős kiadó:

Bokorné Csonka Judit

Telefon: 06 70 5602903

Felelős szerkesztő:

Enzsöl Róbert

E-mail:

zoldsar-
var@airplanet.hu

Hirdetésszervező:

Simon Attila

Fotók:

Bokor Ernő
Czibók Tamás
Szabó Klaudia

Nyomda:

Újszigeet-rotta, Sárospatak

FELHÍVÁS!

A Sárospatai Környezetvédelmi és Természetbarát Egyesület
pályázatot hirdet amatőr fotósok részére

**„A gólyák mindennapjai -
érkezéstől az indulásig”**
címmel.

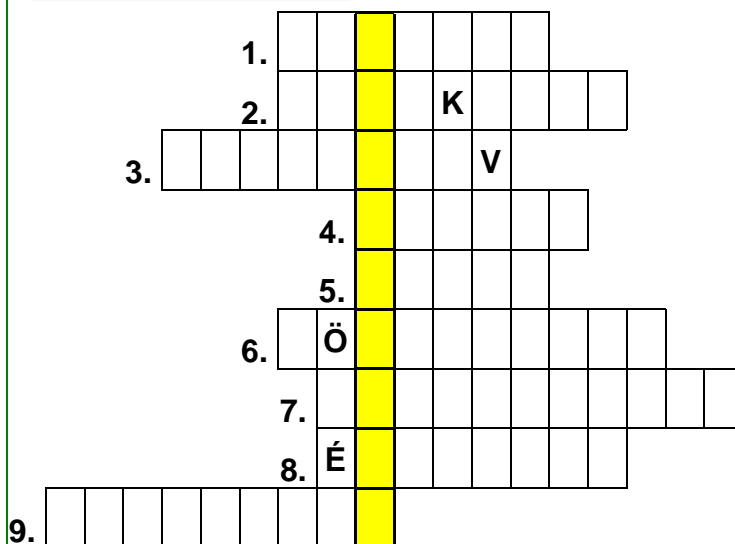
**A pályázat célja, hogy felhívjuk a figyelmet a gólyák és a
fészkelő helyek védelmére.**

A pályázati kiírás megtalálható a www.zoldsarvar@airplanet.hu inter-
netes címen, illetve átvehető minden kedden 18 órától, az egyesület
irodahelyiségében (9600 Sárospatak, Selyemgyár u. 4.)

Beküldési határidő: 2011. október 07.-ig

Eredményhirdetés: 2011. október 21-én

**Beküldési cím: Sárospatai Környezetvédelmi és Természetbarát
Egyesület 9600 Sárospatak, Tomori P. u. 14**

1. Szárazságtűrő növény
2. Alternatív energiaforrás
3. Hulladékgyűjtési módszer /válogatva anyag szerint /
4. Éjjeli madár
5. Sivatagi pihenőhely
6. Lemeztektónikai mozgások eredménye
7. Nem zárvatermő növény
8. A globális felmelegedés hatására megváltozik
9. Hulladékszállító jármű

**KÉRJÜK
TÁMOGASSON BENNÜNKET!**

ADÓJA **1%** -VAL

ADÓSZÁMUNK:

18897700-2-18

KEDVES GYEREKEK!

Áprilisi keresztrejtvényünk megfejtése:

„PARLAGFŰ” volt.

Szerencsés megfejtőnk:

Gergits Szabina, SÁRVÁR XIII: Város u. 42.

Köszönjük! Nyereményét postázzuk!

A mostani rejtvény megfejtését is az egyesület címére
(9600 SÁRVÁR, Tomori Pál u. 14.) kérjük beküldeni!

Jó szórakozást!